

Beheerplan Spelen 2013-2016

Beheerplan spelen
Afdeling Stadsbeheer
Team BOR
Ester Boverhoff
2012

Inhoud

Samenvatting

1. Inleiding	5
Aanleiding	
Termijn en Status	
Probleemstelling	
Doelstellingen	
Leeswijzer	
2. Beleid	7
Het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen (WAS)	
Gemeentelijke Beleid	
3. Procedures	10
Beheer en Onderhoud	
Veiligheidsinspecties	
Handhaving	
4. Inventarisatie	12
Algemeen	
Speelplekken	
Speeltoestellen	
Ondergronden	
Hekwerken	
5. Analyse	15
Wijken	
Speelplekken	
Speeltoestellen	
Ondergronden	
Conclusies en Aanbevelingen	
6. Financiën	19
Algemeen	
Beheer	
Onderhoud	
Afschrijving	
Conclusies	
7. Strategie	21
Algemeen	
Scenario	
8. Communicatie	23
Plancommunicatie	
Uitvoeringscommunicatie	

Literatuur

Bijlagen

- Programma van Eisen (her-)inrichting speellocaties
- Beheersovereenkomst Buurtspeelplek Standaard

Samenvatting

De termijn van de eerste uitgave van het beheerplan spelen loopt dit jaar af. Het Beheerplan Spelen 2013-2016 volgt deze uitgave op voor de komende beheerperiode van vier jaar. In deze actualisatie wordt de huidige stand van zaken weergegeven en de richting voor de komende vier jaar uitgezet. Zoals ook in het Beheerplan Bomen 2008-2012 het geval was, is het thema veiligheid weer een belangrijk thema.

Eigenaren en beheerders van speelvoorzieningen zijn verplicht alle speelvoorzieningen die openbaar toegankelijk zijn aantoonbaar te laten voldoen aan het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen (WAS). Dit besluit verplicht de eigenaar en/of de beheerder een logboek bij te houden van elk speeltoestel. In dit logboek moeten gegevens opgenomen worden over de eigenaar/beheerder van het speeltoestel, een beschrijving van het toestel, data van inspecties en onderhoud, omschrijving van geconstateerde gebreken en reparaties, uitslagen van keuringen en registraties van (eventuele) ongevallen en onderzoeken. Op het moment van schrijven van dit beheerplan was de actualisatie van het gemeentelijke sportbeleid, waar sinds 2011 ook het onderdeel spelen onder valt, nog in voorbereiding. Een volledige afstemming van het beheerplan op het kaderstellende beleid was daarom nog niet mogelijk.

Het beheer en onderhoud van de speelvoorzieningen in de gemeente heeft te maken met een aantal wettelijke verplichtingen. Daarnaast zijn er verschillende partners waar de gemeente mee samenwerkt. Om de verschillende processen zo goed mogelijk te laten verlopen en aan de wettelijke verplichtingen te voldoen is een aantal procedures ontwikkeld en zijn afspraken gemaakt. Het gaat hierbij om bijvoorbeeld inspecties, handhaving, bewonersinitiatieven.

De vier verschillende wijken in Den Helder: Binnen de Linie, Nieuw Den Helder, De Schooten en Julianadorp hebben elk een eigen karakter. Dit komt ook tot uiting in de verdeling en aantallen van de speelplekken per wijk. Op dit moment zijn er in totaal 18 speeloases en 9 steunpunt speeloase. Hiervan zijn er zeven gecombineerd met een buurthuis van het Buurtcollectief en één met het Multifunctioneel Centrum (MFC) aan de Texelstroomlaan. Verspreid over de gemeente zijn er daarnaast 140 buurtspeelplekken. Op de speelplekken staan in totaal 606 speeltoestellen. Dit aantal is exclusief de toestellen op de schoolpleinen. Alle toestellen zijn voorzien van de vereiste valdempende veiligheidsondergronden.

Begin 2012 heeft adviesbureau Cyber de werkpakketten voor het onderhoud aan de openbare ruimte opnieuw samengesteld. Ook het werkpakket voor het onderhoud aan speeltoestellen is hierin meegenomen. Het uitgangspunt was om met het pakket aan onderhoudsmaatregelen de speeltoestellen te laten voldoen aan de veiligheidseisen van het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen en aan het onderhoudsniveau basis. Onderhoud aan de speeltoestellen en de veiligheidsvloeren kost op jaarbasis € 101.133,= en 954 uur.

Op dit moment vertegenwoordigen de speeltoestellen en ondergronden in de oases, steunpuntspeeloases en buurtspeelplekken in de openbare ruimte van de gemeente Den Helder een bedrag van € 1.595.000,=. Om hiervan jaarlijks 10% te kunnen vervangen is een bedrag nodig van ca. € 159.500,= In de huidige begroting is het benodigde budget voor het planmatig en tijdig vervangen van de speeltoestellen (de afschrijving) niet meegenomen.

De doelstelling voor de komende beheertermijn is om tot en met 2016 de speelplekken in Den Helder duurzaam in stand te houden waarbij voldaan wordt aan het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen. Het ontbreken van een budget voor rehabilitatie van speelplekken is het grootste knelpunt. Om dit knelpunt zo goed mogelijk op te lossen en de benodigde standaard beheerwerkzaamheden uit te voeren is de volgende strategie tot stand gekomen.

Het is een combinatie van drie verschillende sporen te kiezen of te combineren afhankelijk van de situatie: 1. verminderen van het aantal speeltoestellen;

2. betrekken van partners die bereid zijn mede fondsen te verwerven;

3. opnemen structureel budget ten behoeve van renovatieprojecten (afschrijving).

Communicatie intern en extern is van groot belang. De advisering van beheerders en de inbreng van gebruikers tijdens ontwikkelprocessen is van groot belang. Door vooraf mee te praten, denken en beslissen in inrichtingsplannen kunnen knelpunten in beheer en gebruik in een later stadium voorkomen worden.

1. Inleiding

Aanleiding

De termijn van de eerste uitgave van het beheerplan spelen loopt dit jaar af. Het Beheerplan Spelen 2013-2016 volgt deze uitgave op voor de komende beheerperiode van vier jaar. In deze actualisatie wordt de huidige stand van zaken weergegeven en de richting voor de komende vier jaar uitgezet. Zoals ook in het Beheerplan Bomen 2008-2012 het geval was, is het thema veiligheid weer een belangrijk thema. In 2012 is ook gestart met de actualisatie van het kaderstellende beleid van spelen. Het onderwerp spelen vanaf dit jaar ondergebracht bij het beleidsveld sport en bewegen. Bij de afronding van het beheerplan waren alleen de contouren van het nieuwe beleid bekend. Afstemming van het beheer en onderhoud op de nieuwe beleidskaders wordt daarom de komende beheertermijn nader uitgewerkt.

Termijn en Status

Ook het op het gebied van spelen is er voortdurend beweging. Er zijn nieuwe technische ontwikkelingen, trends en gewijzigde omstandigheden. Tegelijkertijd vraagt goed beheer en onderhoud continuïteit. De termijn van dit beheerplan is daarom gesteld op vier jaar (2013-2016). Na deze vier jaar wordt het beheerplan geactualiseerd. In dit beheerplan wordt op basis van het beleidskader, een inventarisatie en analyse en de beschikbare financiën de strategie uitgezet voor het uit te voeren beheer en onderhoud voor de komende vier jaar. Na vaststelling van dit plan is het mogelijk de voorgestelde strategie uit te voeren.

Steunpunt speeloase IJstraat

Probleemstelling

Op welke wijze en met welke middelen kan het beheer en onderhoud aan de speelplekken c.q. speeltoestellen in Den Helder uitgevoerd worden zodat een kwalitatief goed en veilig speelaanbod is dat duurzaam in stand kan worden gehouden.

Doelstellingen

Dit beheerplan heeft een aantal doelstellingen:

- een overzicht geven van de relevante beleidskaders voor het beheer en onderhoud van speelplekken;
- een overzicht geven van het te beheren areaal;
- vastleggen van de meest voorkomende procedures binnen het kader van beheer en onderhoud van speelplekken en speeltoestellen;
- Inzichtelijk maken welke knelpunten er zijn;
- Inzicht geven in de kosten die gemoeid zijn met het beheer en onderhoud van speelplekken en -toestellen;
- Uitzetten van de strategie van het beheer en onderhoud voor de komende 4 jaar;

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 is de inleiding waarin wordt aangegeven waarom dit beheerplan tot stand is gekomen en wat het doel ervan is. Dit beheerplan gaat uit van de vastgestelde beleidskaders op landelijk en gemeentelijk niveau. Deze kaders worden in het kort weergegeven in hoofdstuk 2 Beleid. In hoofdstuk 3 wordt aangegeven welke er procedures een rol spelen in het beheer en onderhoud van speelplekken. Om beheer en onderhoud goed uit te kunnen voeren is informatie over de actuele stand van zaken noodzakelijk, in hoofdstuk 4 is de inventarisatie van de verschillende aspecten van het onderdeel spelen uitgewerkt met de daarbij behorende analyse in hoofdstuk 5. Goed beheer en onderhoud kunnen zonder geld niet uitgevoerd worden, daarom in hoofdstuk 6 een overzicht van de benodigde

en de beschikbare financiële middelen. In hoofdstuk 7 wordt naar aanleiding van de verzamelde gegevens de strategie voor het uitvoeren van het beheer en onderhoud voor de looptijd van dit beheerplan aangegeven. Binnen deze strategie worden twee mogelijke scenario's beschreven. Het planmatige beheer en onderhoud is gebaat bij een goede communicatie op verschillende niveaus en met verschillende doelstellingen. De opzet van de verschillende onderdelen van communicatie wordt beschreven in hoofdstuk 8.

2. Beleid

Het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen

Per 1 januari 1997 is het besluit Veiligheid Attractie en Speeltoestellen (BVA) in werking getreden. Sinds september 2002 valt dit besluit onder de Warenwet: Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen (WAS)). De kern van dit besluit is dat *speeltoestellen bij redelijkerwijze te verwachten gebruik geen gevaar opleveren voor de veiligheid en de gezondheid van personen*. Het besluit beschrijft de veiligheid van speeltoestellen in algemene termen. De technische specificaties voor de veiligheidseisen worden aangegeven in Europese normen, de EN1176 voor speeltoestellen en de EN1177 voor veiligheidsondergronden. Als een toestel aan deze normen voldoet dan betekent dit dat dit toestel voldoet aan de veiligheidseis in de wetgeving, mits goed geïnstalleerd en onderhouden. Eigenaren en beheerders van speelvoorzieningen zijn verplicht alle speelvoorzieningen die openbaar toegankelijk zijn aantoonbaar te laten voldoen aan deze wetgeving. Het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen (WAS) verplicht daarom de eigenaar en/of de beheerder een logboek bij te houden van elk speeltoestel. De inhoud van dit logboek staat beschreven in het besluit en omvat gegevens over de eigenaar/beheerder van het speeltoestel, een beschrijving van het toestel, data van inspecties en onderhoud, omschrijving van geconstateerde gebreken en reparaties, uitslagen van keuringen en registraties van (eventuele) ongevallen en onderzoeken.

Gemeentelijk beleid

In 2007 heeft het toenmalige kabinet het wetsvoorstel van SP-kamerlid A. Kant voor het vastleggen van een minimale beschikbare buitenspeelruimte afgewezen. Op basis van de deregulatie en de decentralisatiegedachte heeft de toenmalige minister van jeugd en gezin, dhr. A. Rouvoet, de gemeenten gewezen op hun eigen verantwoordelijkheid. Het is aan de gemeenten zelf om voor een integrale ruimtelijke ordening en beleidsvorming te zorgen waarbij de belangen van alle burgers zorgvuldig worden afgewogen. Het kaderstellend gemeentelijke beleid voor spelen valt sinds 2011 onder het beleidsveld Sport en Bewegen. Op het moment van schrijven van dit beheerplan was de actualisatie van het kaderstellende sportbeleid nog in voorbereiding. Een volledige afstemming op het beleid was daarom nog niet mogelijk.

De kindvriendelijke stad

De beweging "Child Friendly Cities" is in 1996 gestart door Unicef/UN-habitat. Een wereldwijd initiatief, gerelateerd aan de implementatie van het Verdrag van de Rechten van het Kind. Het is een beweging die zich richt op kinderen en jongeren in steden, vanuit het idee dat deze kinderen extra kwetsbaar zijn vanwege bijvoorbeeld gebrek aan speel- en groene ruimte, onveilige verkeerssituaties of vervuiling. Stichting Jantje Beton heeft hierop ingehaakt door in vier steden in Nederland een project op te zetten met als doel om kinderen dicht bij huis buiten te kunnen laten spelen. Den Helder is één van deze vier steden. Samen met de gemeente en lokale partners en kinderen wordt gewerkt aan het verbeteren van de buitenruimte in de wijk Binnen de Linie. Naast het doel om daadwerkelijk de situatie in deze wijk te verbeteren is dit project ook bedoeld om kennis op te doen over de behoeftes van bewoners en welke (nieuwe) manieren ontwikkeld kunnen op het gebied van samenwerking en participatie met diverse partners. De resultaten van dit project worden meegenomen in de actualisatie van het beleid rond spelen op kaderstellend- en beheerniveau.

Steunpunt speeloase IJstraat

Hondenbeleid

Het uitlaten van honden verhoudt zich slecht tot spelende kinderen. In 2012 is ook gestart met het actualiseren van het hondenbeleid. Hoewel het nieuwe hondenbeleid nog in voorbereiding was tijdens

het opstellen van dit beheerplan is wel duidelijk dat de officiële speelplekken voor kinderen verboden blijven voor honden.

Groenbeleid

Groen is bij uitstek de plek voor kinderen om te spelen en de wereld te ontdekken. Groen in en om de woonbuurten zou ingericht moeten zijn als gebruiksgroen, als informele speelplek. In de kadernota groen wordt hieraan aandacht besteed en zijn de volgende aanbevelingen gedaan.

Er dient dan ook te worden onderzocht welke groengebieden qua locatie en inrichting potentie hebben als informele speelruimte en wat er op het gebied van inrichting en onderhoud voor moet gebeuren om de gebieden kindvriendelijk(er) te maken. Vervolgens dient dit onderzoek te worden doorvertaald in beleid voor de informele speelruimte. De volgende randvoorwaarden zijn geformuleerd die bij het nieuw op te stellen beleid dienen te worden meegenomen. Dit nieuw op te stellen beleid dient zijn beslag te krijgen in een nog op te stellen Kadernota Spelen. Totdat dit beleid van kracht is, zullen de genoemde randvoorwaarden gelden als richtlijn voor nieuwe door de gemeente op te stellen ruimtelijke plannen.

Randvoorwaarden voor spelen in het groen:

- Er dient, conform het advies van de Raad voor het Landelijk Gebied en de richtlijn uit de Nota Ruimte, minimaal 75 m² (speel)groen per woning binnen een afstand van 500 meter van de woning aanwezig te zijn. Bij nieuwe ruimtelijke inrichtingsplannen op wijk- en buurtniveau en hoger dient hiermee rekening te worden gehouden.
- Potentiële gebieden voor spelen in het groen in de bestaande situatie dienen aan de volgende eisen te voldoen:
  - in of dichtbij kinderrijke woonwijken;
  - met eenvoudige maatregelen geschikt te maken (van nature al potentie);
  - er dient een risicoanalyse te worden opgesteld ten aanzien van sociale veiligheid, onderhoud en verkeersveiligheid.
- Er dient variatie in de inrichting van het gebied te zijn;
- Er moet een goede afstemming met andere functies plaatsvinden, zoals hondenuitlaatgebieden, natuurgebieden en representatief groen. Hiervoor dient een zonering te worden aangewezen waarin wordt aangegeven welke groengebieden in welke mate bestemd zijn voor spelen in het groen. Aanbevolen wordt om deze zonering Kadernota Spelen of Kadernota Jeugdbeleid nader uit te werken;
- De toegankelijkheid voor kinderen met een functiebeperking dient te worden meegenomen;
- Voor de beheer(s)baarheid dient een beheerplan te worden opgesteld.

Wijkgericht werken

De gemeente heeft wijkgericht werken hoog in het vaandel staan. Een onderdeel van wijkgericht werken is inspelen op wensen en initiatieven vanuit de wijk of buurt, maar ook de wijk en buurt medeverantwoordelijk laten zijn voor het tot stand komen en houden hiervan. Op het gebied van spelen wordt hier vaak vorm aan

gegeven. Naast de reguliere inspecties zorgen vooral ook initiatieven van bewoners voor aanpassingen aan (buurt-)speelplekken. Als een initiatief wordt opgestart vanuit de gemeente, op basis van het onderhoudsprogramma, dan worden bewoners (oud en jong) uitgenodigd mee te praten over de gewenste inrichting van de speelplek in de buurt. Niet alleen ontstaat hierdoor een speelplek die ingericht is volgens de wensen van de gebruikers maar kan deze manier van werken ook zorgen voor meer sociale cohesie in de wijk. Bewoners ontmoeten elkaar, leren elkaar (beter) kennen. De inbreng van bewoners tijdens de voorbereiding en realisatie van een project wordt gestimuleerd maar ook voor het beheer

Speelplek Stadspark (gedeelte Polderplein)

en onderhoud bied wijkgericht werken kansen. Als bewoners meehelpen met het (klein) onderhoud aan de speelplek is de kans groter dat er met zorg met de speelplek wordt omgegaan en dat het minder het doelwit is van vandalisme door een groter verantwoordelijkheidsgevoel van de omgeving voor deze plek. In het proces van het wijkgericht werken en de bewonersparticipatie spelen vanuit de gemeente de wijkconciërges en de accountmanagers een belangrijke rol.

3. Procedures

Hoe veilig de nieuwe aangeschafte speeltoestellen ook zijn, hoe goed de aangelegde ondergrond ook is, de blijvende veiligheid van speelvoorzieningen kan alleen gewaarborgd worden door zorgvuldig beheer en onderhoud. Het beheer en onderhoud van de speelvoorzieningen in de gemeente heeft te maken met een aantal wettelijke verplichtingen. Daarnaast zijn er verschillende partners waar de gemeente mee samenwerkt. Om de verschillende processen efficiënt en doelmatig te laten verlopen en aan de wettelijke verplichtingen te voldoen is een aantal procedures ontwikkeld en zijn afspraken gemaakt.

Beheer en onderhoud

Zorgvuldig beheer en onderhoud van speelplekken begint met weten wát beheerd moet worden en binnen welke kaders, wáár het zich bevindt, in welke staat van onderhoud het verkeert, welk onderhoud benodigd is en wat de benodigde en beschikbare middelen zijn. De volgende stap is hieraan uitvoering geven. Het team Beheer Openbare Ruimte (BOR) van de afdeling Stadsbeheer heeft als taak het bijhouden van het beheersysteem inclusief de verplichte logboeken, het voorbereiden en (laten) uitvoeren van veiligheidsinspecties, het opstellen van de verschillende (inspectie-) rapporten, verzorgen van de communicatie met de andere partners naar aanleiding van deze rapporten en de voorbereiding van de grotere projecten. Medewerkers van de Wijkteams van de afdeling Stadsbeheer verzorgen de individuele communicatie met bewoners en de uitvoering van het

Speelplek Huisduinen

regulier onderhoud aan de speeltoestellen. De onderhoudswerkzaamheden bestaan onder andere uit het vastzetten van verbindingen, vervangen van (kleine) onderdelen, herstellen, aanvullen en vervangen van valdempende ondergronden, schoonmaakwerkzaamheden en het (laten) plaatsen en verwijderen van speeltoestellen en hekwerken. Het wijkteam legt de uitgevoerde onderhoudswerkzaamheden vast met behulp van een handcomputer in het beheersysteem en geeft mutaties voor verwerking door aan het team BOR.

De gemeente kent een aantal partners in het beheer en onderhoud van speelplekken in de openbare ruimte: het buurtcollectief met de buurthuizen gekoppeld aan een speelplek, De Wering en een aantal bewonersorganisaties. Goede communicatie en duidelijke afspraken over taken en verantwoordelijkheden zijn voor aantoonbaar zorgvuldig beheer en onderhoud noodzakelijk. Het is daarom van belang dat de gegevens van de partners (zoals naam en adres van de contactpersonen) en de gemaakte afspraken schriftelijk zijn vastgelegd. In de huidige situatie is dit nog steeds onvoldoende het geval. Voor de komende termijn van dit beheerplan blijft de doelstelling om hierin verandering te brengen en de benodigde vastlegging op orde te brengen. In de bijlage is een concept standaard-beheerovereenkomst voor speelplekken opgenomen die hiervoor gebruikt kan worden.

Veiligheidsinspecties

Regelmatige inspecties stellen beheerders in staat het veiligheidsniveau op de speelplekken op peil te houden en/of te brengen en gevaarlijke situaties te voorkomen. In Den Helder vindt één keer per jaar een uitgebreide veiligheidsinspectie plaats (rond de zomer) en één keer een beknoptere inspectie (rond de jaarwisseling) van alle toestellen in de openbare ruimte. Deze inspecties worden in opdracht van de afdeling Stadsbeheer uitgevoerd door een extern bureau dat gespecialiseerd is in het uitvoeren van dergelijke inspecties. In de gemeente gebeurt dit met behulp van een handcomputer (handheld). De inspecteur verwerkt de inspectiegegevens ter plaatse in deze computer. Na de

inspectie worden de (nieuwe) gegevens verwerkt in het geautomatiseerde speeltoestellenbeheersysteem en wordt door het team BOR de inspectierapporten opgesteld. Deze rapporten worden vervolgens gebruikt voor het opstellen van het onderhoudsprogramma en aan de belanghebbende medebeheerders toegestuurd. Naast het inspecteren van de speeltoestellen in de openbare ruimte worden ook de speeltoestellen bij de meeste basisscholen geïnspecteerd en bovenstaande werkwijze gevolgd. Dit is een service die de gemeente verleend aan de scholen waar vooralsnog voor hen geen kosten aan verbonden zijn.

Handhaving

Een enkele keer nemen bewoners het initiatief om op eigen gelegenheid een speeltoestel te plaatsen in de openbare ruimte (trampoline, glijbaan, klimrek, boomhut etc.). Het gaat hierbij om niet gecertificeerde toestellen die, zonder overleg met de gemeente, in de openbare ruimte zijn geplaatst. In het kader van de veiligheidsregels volgens het warenwetbesluit zijn deze toestellen niet toegestaan. De gemeentelijke handhavers treden hierbij actief op om deze toestellen te laten verwijderen, in eerste instantie door de bewoners zelf. Mocht de eigenaar niet bekend zijn of is deze onwillig dan onderneemt de gemeente actie om de toestellen te verwijderen.

4. Inventarisatie

De buitenspeelruimte kan ingedeeld worden naar informele en formele speelruimte. De informele speelruimte is de ruimte die niet specifiek is ingericht met spelen als doel maar waar kinderen wel voldoende ruimte en aanleidingen hebben om zelf hun spel te bedenken en te spelen, zoals in het bos, de duinen, het strand, de slootkant, of wat dichterbij huis de bosjes, het plein en de stoep. De formele speelruimten zijn de bewust en planmatig met speelvoorzieningen ingerichte locaties, de 'speeltuinen'. De inventarisatie in dit hoofdstuk bevat de gegevens van de formele speelruimte.

Speelplekken

De speelplekken in de openbare ruimte zijn geïnventariseerd en geregistreerd in het digitale beheersysteem. Een overzicht van de verdeling van het aantal speelplekken in de verschillende wijken is in onderstaand schema weergegeven.

Wijk	Speeloase	Steunpunt Speeloase	Buurt speelplek	Totaal
Binnen De Linie	8	1	31	40
Nieuw Den Helder	4	1	27	32
De Schooten	1	3	17	21
Julianadorp	5	2	65	72
Totaal	18	9	140	167

Op dit moment zijn er in totaal 18 speeloases en 9 steunpunt speeloases, waarvan er zeven zijn gecombineerd met een buurthuis van het Buurtcollectief en één met het Multifunctioneel Centrum (MFC) aan de Texelstroomlaan. De buurthuizen zijn: De Viskom, De Overzet, Elto, Centrum, Kraayenest en De Beuk in de wijk Binnen de Linie en het buurthuis West-End in Nieuw Den Helder. Naast het buurthuis De Boerderij in De Schooten ligt ook een speeltuin. Deze is echter in afwijking van de speeloases in eigendom en beheer van het Buurtcollectief. Vier schoolpleinen zijn aangemerkt als speeloase of als steunpunt speeloase. Deze keuze is gemaakt omdat in de openbare ruimte geen oase aanwezig is en er onvoldoende ruimte en/of middelen zijn om een speeloase te realiseren. Het gaat om de schoolpleinen van de Thorbeckeschool, de Julianaschool, de Jac. P. Thijsseschool en De Lichtlijn.

Speeltoestellen

Het aantal speeltoestellen in de openbare ruimte is zomer 2012: 606. Dit aantal is exclusief de toestellen op de schoolpleinen die meegenomen worden in de jaarlijkse inspectieronde. Hierbij gaat het om 179 toestellen. Een overzicht van het aantal speeltoestellen is in onderstaande tabel per toestelgroep weergegeven. De toestelgroepen in de lijst zijn een opsomming van het geheel wat in Den Helder aanwezig is. De meeste toestellen (en toestelgroepen) zijn bedoeld voor de kinderen in de basisschoolleeftijd. Een aantal toestellen is ook geschikt voor de kleinere kinderen (o.a. veerwip en zandbak). Vooral de sportvoorzieningen zoals de voetbalkooien, de basketbalpalen, de skatebanen en de tafeltennistafels worden vooral ook gebruikt voor de wat oudere jeugd.

In de afgelopen beheertermijn (2008-2012) is 6,4% van het aantal toestellen (in een aantal gevallen inclusief ondergrond) vervangen. Daarnaast heeft ten opzichte van de vorige beheertermijn een toename van 18% van het aantal speeltoestellen plaatsgevonden. Deze toename is toe te schrijven aan de aanleg van een nieuwe speelplek in het Stadspark en aan de Texelstroomlaan (naast het MFC) en aan actieve bewoners die met veel inzet een speeltuin gerealiseerd hebben in Huisduinen en kleinere schaal ook op andere locaties. Opvallend is vooral ook de toename van het aantal sportelementen zoals doelen, basketbalpalen en tafeltennistafels. Bijna 1/3 van de toename van het aantal speeltoestellen is een sporttoestel. Al deze toestellen zijn met behulp van het extra toegezegde budget van de gemeenteraad, subsidies, ontwikkelbudgetten en sponsors aangekocht en geplaatst.

Toestelgroep	Aantal speeltst. (openbare ruimte)	Aantal speeltst. (scholen)	Aantal speeltst. (totaal)
BALANCEERTOESTEL	22	6	28
BASKETBALPAAL	45	22	67
BOKSPRINGELEMENT	4	6	10
BRUG	1	0	1
COMBINATIETOESTEL	42	22	64
DOEL	72	15	87
DRAAITOESTEL	23	2	25
DUIKELREK	47	24	71
EDUCATIEF	2	2	4
GLIJBAAN	39	6	45
HUISJE	21	1	22
KABELBAAN	7	0	7
KLIMNET	1	0	1
KLIMTOESTEL	29	13	42
OVERIG	22	6	28
SCHOMMEL	41	11	53
SKATEBOARDBAAN	20	0	20
TAFELTENNISTAFEL	8	6	14
TURNTOESTEL	2	0	2
VEERWIP	117	6	123
VOET-/BASKETBALKOOI	3	0	3
VOLLEYBALNET	1	1	2
WIP	26	4	30
ZANDBAK	8	25	33
ZANDSPEELPLAATS	2	1	3
TOTAAL	606	179	785

Overzicht speeltoestellen 2012

Ondergronden

De ondergrond maakt een belangrijk deel uit van de veiligheid bij het gebruik van een speeltoestel en moet dus ook voldoen aan de veiligheidseisen van het Warenwetbesluit. De keuze voor een bepaald type ondergrond hangt af van de benodigde valdemping (hoe hoger een speeltoestel, hoe groter deze valdemping moet zijn), de kosten in aanschaf en onderhoud, de levensduur en de locatie van een speeltoestel. In Den Helder zijn verschillende typen ondergronden in gebruik: gras, zand, houtsnippers/boomschors, rubbertegels en bumpgras (echte grasmat gecombineerd met een valdempende ondergrondse voorziening).

De volgende tabel geeft een overzicht van de soorten en hoeveelheden ondergronden die in gebruik zijn op de speellocaties in Den Helder. De in de tabel genoemde ondergronden van betontegels, asfaltbeton en klinkers zijn geen veiligheidsondergronden in de zin van het hebben van een valdempende functie. Deze ondergronden moeten echter ook onderhouden worden en zijn daarom als zodanig opgenomen in deze tabel om een compleet beeld te geven van het totale areaal te beheren ondergrond.

Type ondergrond	Hoeveelheid
gras	n.v.t. (ingevoegd in groenbeheer)
zand	2040 m2
houtsnippers/boomschors	1525 m2
rubbertegels	3440 m2
kunstgras	1475 m2
bumpgras	300 m2
asfaltbeton	625 m2
klinkers	275 m2
betontegels	2875 m2
Gietvloer (rubber)	76 m2

Hekwerken

Vanwege de veiligheid van de gebruikers en de speelplekken en het tegengaan van ongewenst gebruik is er een blijvende vraag merkbaar naar het plaatsen van hekwerken rond speelplekken. Op deze manier rennen kinderen niet in hun spel zomaar de straat op en omgekeerd kunnen ongewenste bezoekers als scooterbestuurders en honden niet meer zomaar het speelveld opgaan. Een knelpunt binnen de huidige situatie is vooral een financiële. In de huidige begroting zijn geen middelen opgenomen voor aanschaf, onderhoud en afschrijving. Op dit moment is het ook het beheer van hekwerken in geen van de beheerprogramma's van het beheer van de openbare ruimte opgenomen. De hekwerken zijn (nog) niet geïnventariseerd en het is dus onbekend hoeveel hekwerken er rondom de speelplekken zijn. Om een volledig beeld van de benodigde middelen te krijgen is het van belang nodig de komende tijd dit ontbrekende element ingevuld wordt.

5. Analyse

In dit hoofdstuk wordt aan de hand van de inventarisatie en de ervaringen een analyse gegeven van de huidige stand van zaken van de speelplekken in Den Helder. Na een beknopte beschrijving van het karakter van de vier verschillende wijken in de stad volgt een analyse naar type speelplek en ondergrond.

Wijken

De vier verschillende wijken in Den Helder: Binnen de Linie, Nieuw Den Helder, De Schooten en Julianadorp hebben elk een eigen karakter. Dit komt ook tot uiting in de verdeling en aantallen van de speelplekken. De stedenbouwkundige structuur en het gedachtegoed over kinderen en spelen bij het ontwikkelen van een woonwijk komt ook naar voren als de verdeling van de speellocaties over een wijk bekeken wordt. In de wijken Binnen de Linie en in Nieuw Den Helder is een groot deel van de speeloases gecombineerd met een buurthuis, volgens het oude patroon van de speeltuinen met een hek én een toezichthouder. Daarnaast zijn er verdeeld over de twee oudste wijken een aantal kleine buurtspeelplekken met een enkel klein toestel. Vooral in de wijk Binnen De Linie is ruimte om te

spelen vooral te vinden in de oases. Daarbuiten is weinig ruimte om speeltoestellen te plaatsen c.q. voor de kinderen om te spelen. In het kader van het project 'De Kindvriendelijke wijk' in samenwerking met Stichting Jantje Beton wordt in deze wijk nu actief gezocht om het buitenspelen op straat te verbeteren. In de wijk De Schooten, die van een meer recente datum is en ruimer van opzet, is het spelen meer verdeeld over de open ruimtes in de wijkstructuur. De speelplekken zijn in de meeste gevallen zonder hek. De speeltuin aan de M. van Waardenburglaan, centraal gelegen in de wijk, is geen gemeentelijke speeltuin. Zij is in eigendom van het

Buurtcollectief. Julianadorp oogt groen en ruim van opzet. De woningen zijn omgeven door stroken groen en tussen de achtertuinen liggen de doorgaande wegen en fietspaden met aangrenzende grasbermen, stroken heesters en bomen. Dit groen heeft vooral een kijkfunctie, de gebruiksmogelijkheden zijn beperkt. In de hofjes en woonstraten is de beperkte openbare ruimte vooral gebruikt voor de functie verkeer (straten, parkeerplaatsen). Er is in de stedenbouwkundige opzet weinig ruimte gereserveerd voor grotere speelplekken (speeloases) waar kinderen kunnen spelen. Een uitzondering is het Speel- en Avonturenpark in Boterzwin en de speelplek in Malzwin. Als resultaat hiervan is dat achteraf veel kleine speeltoestellen in de beperkte ruimte in hofjes zijn geplaatst. Julianadorp wordt dan ook gekenmerkt door een zeer groot aantal kleine buurtspeelplekken. In een enkel geval is er in de wijk zelfs géén ruimte te vinden om maar iets te kunnen realiseren (Zwanenbalg). Dit pleit ervoor om in het beginstadium van ontwikkelingsplannen en herstructureringsplannen in de stad in een vroegtijdig stadium ruimte te bestemmen voor spelen en na te denken over een kindvriendelijke inrichting van de leefomgeving.

Speelplekken

In de Nota Spelen (2000) is een indeling gemaakt in typen speelplekken. Deze indeling geeft voor het beheer en onderhoud richting aan de te volgen strategie.

Speeloases/ Steunpunt speeloases

Speeloases en steunpunt speeloases zijn de grotere centrale speelplekken in de gemeente. Binnen de oases is er een grote variatie in karakter, in omvang, in soorten speeltoestellen en leeftijd. Enkele oases zijn maar zeer beperkt in omvang en aanbod. Voor deze speeloases is ook geen ruimte voor meer. Hiermee is er soms nauwelijks tot geen verschil met een buurtspeelplek. In de nota spelen (2000) wordt wel aangegeven hoe een speeloase tot stand moet komen maar niet aan welke

inhoudelijke eisen de oase moet voldoen. Om bij renovaties of groot onderhoud keuzes te kunnen maken is hier echter wel behoefte aan. In de nota spelen wordt aangegeven dat de beschikbare middelen voor beheer en onderhoud vooral ten goede moeten komen aan de speeloases. Dit mag echter niet ten koste gaan van de veiligheid van de overige speelplekken.

Buurtspeelplekken

De Nota Spelen legt de verantwoordelijkheid voor de aanleg en het beheer en onderhoud van de buurtspeelplekken bijna volledig bij de bewoners neer. De wens voor een speelplek 'voor de deur' moet ook resulteren in participatie. Niet alleen in het realisatietraject maar ook in het beheer en onderhoud. In de praktijk betekent dit dat bewoners bijdragen en meedenken in het ontwerptraject en meehelpen fondsen te verwerven. Het onderhoud van speeltoestellen volledig bij bewoners neerleggen blijkt niet haalbaar. Knelpunten ontstaan op het gebied van specialistische kennis van speeltoestellen zelf en de wetgeving rondom veiligheid. Ook de continuïteit is soms lastig te regelen. Een contactpersoon ontbreekt of vertrekt en er is geen opvolging, of de buurtspeelplek veroorzaakt overlast. De bewoners voelen zich niet meer verantwoordelijk en verwachten dat de gemeente het oplost. Vanwege de veiligheid van de kinderen die dan in het geding is, neemt de gemeente dan ook haar verantwoordelijkheid. Een deel van de problemen is te voorkomen door vooraf goede en duidelijke afspraken te maken zodat bewoners ook weten wat er van hen verwacht wordt en wat zij van de gemeente kunnen verwachten. Het is dan ook belangrijk dat, zoals al eerder aangegeven is, voor de bewoners(-verenigingen) de afspraken schriftelijk zijn vastgelegd. Daarnaast is het belangrijk om aan bewoners over te laten wat kan en bij de gemeente te laten wat voor bewoners niet haalbaar is. Het (groot)onderhoud aan speeltoestellen is vaak gespecialiseerd werk, de richtlijnen van het warenwetbesluit zijn strikt, en in de praktijk lastig of niet uitvoerbaar voor bewoners (-verenigingen). Kennis van en over het Warenwetbesluit is beperkt of ontbreekt, waardoor er onbegrip is en een zekere weerstand bestaat tegenover bepaalde noodzakelijke maatregelen. Hierdoor neemt soms ook de motivatie af van vrijwilligers om vrije tijd in het beheer en onderhoud te steken. Doelstelling voor de komende beheertermijn is de vastlegging van de afspraken op peil te brengen en te onderzoeken hoe en op welke manier de betrokken vrijwilligers voldoende kennis van het Warenwetbesluit kunnen krijgen om het zorgvuldig beheer van de speelplek uit te kunnen voeren.

Schoolpleinen

Het schoolplein hoort bij een school en is in eigendom van de school. Hiermee is de school c.q. het schoolbestuur verantwoordelijk voor de inrichting, en het beheer en onderhoud van het schoolplein inclusief de speeltoestellen. De gemeente verzorgt als service voor 24 scholen jaarlijks de inspectie van de speeltoestellen. Twee keer per jaar, na elke inspectieronde ontvangen de scholen de rapportage van de inspectie. Het is de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen om te handelen naar de uitkomsten van de inspecties.

Speeltoestellen

De speeltoestellen zijn te verdelen in een aantal typen. De verschillende typen vertegenwoordigen verschillende aspecten van het spelen. De klimtoestellen bevorderen de ontwikkeling van de motoriek

en kracht, de huisjes lenen zich bijvoorbeeld meer voor ontmoetingen, het sociale aspect. Het aanbod van speeltoestellen is per speelplek verschillend. Een aantal speeloases heeft een hoge kwaliteit. Voorbeelden hiervan zijn het Speel- en avonturenpark in Julianadorp en Elto in Tuindorp. De inrichting is gevarieerd en alle aspecten van het spelen komen aan bod. Dit komt zowel in de keuze van de individuele speeltoestellen naar voren als in het totaalplaatje van de oase. Op andere oases is de kwaliteit minder.

Binnen de Linie, Visbuurt

Dit komt onder andere door een eenzijdig aanbod van de typen speeltoestellen. Bij renovaties of het vervangen van een enkel speeltoestel is het van belang de verschillende aanwezige types te inventariseren en het gevarieerde aanbod te behouden of in het andere geval te verbeteren. Buiten de grotere oases om valt het op dat bijna een kwart van het aantal speeltoestellen in de gemeente Den Helder een veerelement is. Dit is een logisch gevolg van de combinatie van de beschikbare ruimte (of: het gebrek eraan), het beschikbare budget en de wens van bewoners. Dit geeft ook het belang aan van het betrekken van speelruimte bij nieuwe ontwikkelingen van en in een woonwijk. Daarnaast is het van belang dat bij de aanschaf van speeltoestellen gezocht wordt naar variatie en verder gekeken wordt dan de vertrouwde wikip. Variatie in aanbod geeft ook mogelijkheden voor het versterken van de eigen identiteit van een straat of buurt (eigen thema of uniek toestel). Bij de keuze van een speeltoestel is vanuit het oogpunt van het onderhoud en de levensduur ook van belang te kiezen voor onderhoudsarme en solide toestellen.

Ondergronden

Alle speeltoestellen in de gemeente zijn voorzien van de benodigde valdemping. De mate van valdemping wordt bepaald door de valhoogte van een toestel. Hoe hoger een toestel hoe meer valdemping er aanwezig moet zijn. Een valdempende ondergrond kan van verschillende materialen gemaakt zijn, zoals rubber tegels, zand en gras. De keuze voor een bepaalde type veiligheids ondergrond hangt af van de ontwerpeisen, de omgeving, de beschikbare middelen en het onderhoud. Het is belangrijk om het juiste type te kiezen. Sommige typen veiligheidsvloeren leveren in de praktijk knelpunten op. Het gaat hierbij dan niet om de valdemping en veiligheid maar om onderhoudsaspecten, gebruiksvriendelijkheid, overlast en de daarmee gepaard gaande kosten. In onderstaand overzicht wordt per type ondergrond de voor- en nadelen op een rijtje gezet.

Type ondergrond	Voordelen	Nadelen
gras	- voordelig in aanleg -	- beperkte valdemping - slijtage, kale plekken bij intensief gebruik
zand	- voordelig in aanleg - goede valdemping -	- overlast door uitlopen en -waaien in woonbuurten - overlast door vervulling (poep, glas etc.) - regelmatig aanvullen voor behoud valdemping
grind	- goede valdemping	- regelmatig aanvullen voor behoud valdemping - risico voor schade door vandalisme (grind gooien) - hoge aanlegkosten
houtsnippen/ boomschors	- goede valdemping - voordelig in aanleg	- zeer regelmatig aanvullen voor behoud valdemping - overlast door vervuiling (poep, glas etc.)
rubbertegels	- goede valdemping - weinig tot geen overlast/ klachten -	- hoge aanlegkosten -
bumpgras	- beheer als gras - goede valdemping - ondergrond van speelplek is één geheel	- relatief nieuw (levensduur nog niet 'bewezen') - slijtage, kale plekken bij intensief gebruik
asfaltbeton	- onderhoudsvriendelijk -	- geen valdemping -
klinkers	- onderhoudsvriendelijk -	- geen valdemping -
betontegels	- onderhoudsvriendelijk -	- geen valdemping -

Voor de woonbuurten, waar de druk hoog is, gaat de voorkeur uit naar het gebruik van een rubberondergrond. Deze geeft na aanleg de minste knelpunten in onderhoud en gebruik en geeft het minste overlast. De hoge aanlegkosten drukken bij het ontwikkelen van een speelplek behoorlijk op de begroting maar de keuze voor een dergelijke vloer voorkomt veel problemen, klachten en kosten tijdens het beheer en onderhoud. Op plaatsen waar de druk minder hoog is, waar de speelplek niet

direct grenst aan woonhuizen of waar voldoende vrije ruimte is, kan gekozen worden voor zand. Op deze plaatsen spelen de nadelen van overlast een veel minder grote rol en hierdoor wordt het voordeel van lage aanlegkosten weer een doorslaggevende factor.

De proeven die gemaakt zijn met het 'bumpgras' geven geen aanleiding om dit type veiligheidsvloer verder toe te passen. Vooral de slijtage als gevolg van kale plekken bij intensief gebruik geeft aanleiding om dit type vloer niet verder toe te passen.

Conclusies en aanbevelingen

- De stedenbouwkundige opzet bepaalt in grote mate de (on-)mogelijkheid voor het maken van speelplekken. Het is daarom van belang bij het ontwikkelen en herstructureren van woonwijken ruimte te bestemmen voor spelen en deze ruimte goed in te richten. Dit voorkomt in een later stadium veel klachten en ontevredenheid over de leefbaarheid in de wijk en knelpunten die níet door beheer en onderhoud zijn op te lossen.
- De speelplekindeling van de nota 'Spelen' voldoet in grote lijnen en is goed om te handhaven.
- De volledige verantwoordelijkheid van het beheer en onderhoud van buurtspeelplekken neerleggen bij bewoners stuit op knelpunten. Daarom is het belangrijk om bij het ontwikkelen van nieuwe buurtspeelplekken gebruik te maken van de standaard beheerovereenkomst buurtspeelplekken waarin duidelijke afspraken geformuleerd staan. Hierin ligt het groot onderhoud van de speeltoestellen bij de gemeente.
- Bij renovatie en/of vervanging van een enkel toestel zorg dragen voor variatie en een compleet aanbod waarin de verschillende aspecten van spelen vertegenwoordigd zijn.
- Bumpgras niet verder toepassen als veiligheidsvloer onder de speeltoestellen.

6. Financiën

Algemeen

Het beheer en onderhoud aan speelplekken en -toestellen kost geld. Na de aanleg en oplevering vindt de overdracht van de speelplek naar de afdeling Stadsbeheer plaats. Het is de taak van deze afdeling om ervoor te zorgen dat deze speelplekken blijven voldoen aan het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen. Op basis van de jaarlijkse inspecties aangevuld met de gegevens uit het beheersysteem, signalen uit de dagelijkse praktijk van medewerkers en bewoners wordt een onderhoudsplanning gemaakt. Door het gebruik, weersinvloeden etc. zijn de toestellen aan slijtage onderhevig en hebben de speeltoestellen onderhoud nodig. Bij geregeld onderhoud is de gemiddelde levensduur van een speeltoestel tien jaar. Een aantal toestellen haalt deze termijn niet als gevolg van misbruik van de speeltoestellen, vandalisme. De werkzaamheden en kosten die nodig zijn om hiervan de schade te herstellen is lastig in te schatten. Vandalisme is grillig en slecht voorspelbaar. Hoewel er wel locaties zijn aan te wijzen waar hier meer overlast door ondervonden wordt dan op andere plaatsen. In samenwerking met andere partners zoals politie, de Wering en buurthuismedewerkers wordt contact gezocht met jongeren om hen ook een stem in de inrichting in de openbare ruimte te geven met als (mede-)doel het vandalisme te bestrijden.

Beheer

Onder het beheer van spelen wordt o.a. verstaan het bijhouden van het beheersysteem en de logboeken, de informatievoorziening en communicatie rond spelen, het opstellen van de verschillende

(inspectie-)rapporten, de communicatie met de scholen en andere partners naar aanleiding van de inspecties, en de voorbereiding van de grotere onderhoudsprojecten.

De benodigde veiligheidsinspecties worden in twee rondes jaarlijks uitgevoerd door een extern inspectiebureau. Eén uitgebreide veiligheidsinspectie vindt plaats in de zomermaanden en één kleine functionele inspectie vindt plaats rond de jaarwisseling. De kosten hiervan bedragen jaarlijks in totaal ca. € 14.725, = , afhankelijk van het aantal speeltoestellen.

Boterzwin Speel- en Avonturenpark

Onderhoud

Bij regulier onderhoud aan de speeltoestellen gaat om het repareren van defecte en/vervangen van onderdelen, vervangen van onderdelen etc., het aanvullen en vervangen van de ondergronden die bestaan uit losmateriaal, zoals zand en houtsnippers, repareren van rubberondergronden etc. Begin 2012 heeft adviesbureau Cyber de werkpakketten voor het onderhoud aan de openbare ruimte groen opnieuw samengesteld. Ook het werkpakket voor het onderhoud aan speeltoestellen is hierin meegenomen. Het uitgangspunt was om met het pakket aan onderhoudsmaatregelen de speeltoestellen te laten voldoen aan de veiligheidseisen van het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen en aan het onderhoudsniveau basis.

Onderhoud aan de speeltoestellen en de veiligheidsvloeren kost op jaarbasis € 122.500,= Gerekend is met een arbeidsloon van € 37,67. Dit uurtarief beslaat alleen de direct productieve kosten. Overhead en dergelijke zijn hierin niet meegenomen. De genoemde kosten zijn excl. btw.

Afschrijving

Zowel speeltoestellen als ondergronden hebben een beperkte levensduur. Deze levensduur is afhankelijk van het type toestel/ vloer, het gebruikte materiaal en de gebruiksdruk. Bij normaal gebruik en zorgvuldig onderhoud is de levensduur gemiddeld 10 jaar. Dit geldt zowel voor de speeltoestellen als voor de ondergronden. Dit betekent dat elk jaar ongeveer 10% van de toestellen en de ondergronden vervangen moet worden om alle speellocaties duurzaam in stand te houden. Op dit

moment vertegenwoordigen de speeltoestellen en ondergronden in de oases, steunpuntspeelplaatsen en buurtspeelplekken in de openbare ruimte van de gemeente Den Helder een bedrag van € 1.595.000,=. Om hiervan jaarlijks 10% te kunnen vervangen is een bedrag nodig van ca. € 159.500,=. In de huidige begroting is het benodigde budget voor het planmatig en tijdig vervangen van de speeltoestellen (de afschrijving) niet meegenomen. Hierdoor is het duurzaam instandhouden van de speelplekken in de gemeente niet mogelijk.

Beschikbaar budget:		Benodigd budget:	
Overige gebruiksgoederen Spelen (product 575 en 761)	€ 84.843	Inspecties:	€ 14.725
0,7 fte wijkteam	954 uren	Regulier onderhoud 3 ^e leveranties: Regulier onderhoud arbeid:	€ 86.408 954 uren
Totaal:	€ 84.843	Totaal:	€ 101.133
		Afschrijving toestellen en ondergronden (bij levensduur van 10 jaar):	€ 159.500

Conclusies

Het huidige beschikbare budget is ontoereikend om de benodigde inspecties en het regulier onderhoud aan de speellocaties uit te voeren en de speeltoestellen te laten voldoen aan de veiligheidseisen van het Warenwetbesluit. Dit tekort is een gevolg van de areaaluitbreiding van de afgelopen beheertermijn. Er is daarnaast onvoldoende budget om afgeschreven speeltoestellen en veiligheidsvloeren te vervangen. Hierdoor is het duurzaam instandhouden van de speelplekken in de gemeente Den Helder niet mogelijk en neemt het aanbod in goede speelmogelijkheden voor kinderen af.

7. Strategie

Algemeen

De doelstelling voor de komende beheertermijn is om tot en met 2016 de speelplekken in Den Helder duurzaam in stand te houden waarbij voldaan wordt aan het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen. Het ontbreken van een budget voor rehabilitatie van speelplekken is het grootste knelpunt is. Om dit knelpunt op te lossen en de benodigde standaard beheerwerkzaamheden uit te voeren zoals het inspecteren van de toestellen, het bijhouden van de logboeken, het uitvoeren van reparaties, regulier onderhoud én groot onderhoud is de volgende strategie tot stand gekomen. Het is een combinatie van drie verschillende te volgen sporen, te kiezen of te combineren afhankelijk van de situatie

De Schooten C.G. Geusstraat voetbalkooi

Spoor 1:

Het aantal te beheren toestellen verminderen. Hierdoor ontstaat er ruimte in het beheerbudget om te gebruiken voor renovaties. Dit heeft als voordeel dat de overgebleven speelplekken/ speeltoestellen wel duurzaam in stand gehouden kunnen worden. Een groot nadeel is natuurlijk de verarming van het aanbod voor de kinderen in Den Helder en daarmee de verarming van de kwaliteit van de leefomgeving.

Spoor 2:

Gebruik maken van de mogelijkheden die partners hebben op het gebied van externe fondsen. Deze fondsen verstrekken subsidies onder voorwaarden ten behoeve van renovatieprojecten. Een voordeel is het ontstaan voor (ruimere) mogelijkheden voor renovatie. Subsidies zijn altijd een percentage van het benodigde bedrag en daarmee nooit 100% dekkend. Daarnaast is een belangrijke voorwaarde dat een groot deel van de realisatie en het beheer in handen is van een rechtspersoon anders dan de gemeente. Ook de medeverantwoordelijkheid voor het beheer en onderhoud van de speelplek door anderen dan de gemeente is soms een voorwaarde voor het verkrijgen van subsidie.

Spoor 3:

Verhogen van het budget voor renovatie van de speelplekken met het benodigde bedrag op basis van een afschrijvingstermijn van tien jaar. Het benodigde budget wordt opgevoerd bij het opstellen van de kadernota.

Uitwerking Scenario

Voor het volgen van spoor 1, het verminderen van het aantal speelplekken c.q. speeltoestellen, is het van belang kritisch te kijken naar het speelaanbod en de speelvraag. Het wel of niet vervangen van speeltoestellen en het wel of niet opheffen van een speelplek speelt met name bij de buurtspeelplekken. Bij het te nemen besluit spelen de demografische verdeling van de stad en de participatie van de bewoners een grote rol. Wonen er niet voldoende kinderen in de buurt en/of vindt

er weinig tot geen onderhoud plaats aan de speelplek door bewoners dan komt er geen nieuw toestel terug en wordt de speelplek tenslotte opgeheven. Een goede communicatie met bewoners met een eenduidige uitleg van het beleid is hierbij zeer belangrijk. Zou alleen spoor 1 gevolgd worden dan zou het aanbod van speeltoestellen minimaal gehalveerd moeten worden om duurzaam in stand gehouden te kunnen worden. Vanwege de enorme verarming van het speelaanbod voor de kinderen van Den Helder is dit een niet gewenste richting.

Spoor 2 doet een beroep op partners, zoals De Wering, het Buurtcollectief en bewoners-
Uitvoering renovatie speeloase IJstraat
verenigingen. Zowel in fondswerving

als in praktische bijdragen bij het beheer en onderhoud van speelplekken. Deze werkwijze past in de gedachte van het buurtgericht werken. Dit vraagt wel een goede communicatie en afstemming. Hiervoor is het noodzakelijk dat er overleg plaatsvindt met de betrokken partner(s) en dat afspraken vastgelegd worden die wel flexibel en dynamisch zijn maar niet vrijblijvend. Deze afspraken hebben betrekking op doelstellingen, juridische aansprakelijkheid, taakverdeling, financiën en communicatie. Vanwege de complexiteit van het geheel en het feit dat voor een groot deel de partner(s) vrijwilligers zijn die ook moeten toewerken naar de nieuwe situatie is het belangrijk dat vanuit de gemeente er begeleiding geboden kan worden. De afgelopen beheerperiode is hierin al meer ervaring opgedaan en met een flink aantal positieve en leuke resultaten. Het is van belang hierbij het proces tijd te geven om zich laten ontwikkelen en uit te groeien en tegelijkertijd voldoende voortgang te boeken zodat de verschillende partners gemotiveerd blijven om mee te werken.

Veel sponsors stellen als voorwaarde een bijdrage van de gemeente voordat een toezegging van subsidie kan worden gedaan. Bij een grootschalige renovatie van een speeloase blijft het dan van belang dat een beroep wordt gedaan op extra middelen om dit mede te financieren. Voor een dergelijk project wordt dan voorgesteld om bij de kadernota hiervoor incidenteel budget te reserveren (spoor 3).

Communicatie

Plancommunicatie

Dit beheerplan geeft inzicht in het beheer en onderhoud van speelplekken en specifiek speeltoestellen en veiligheidsondergronden. Een speelplek heeft een langere levensduur als de gekozen inrichting en het materiaal van goede kwaliteit zijn en goed zijn te beheren. Daarom is het van belang dat binnen de gemeentelijke organisatie bekend is welke richtlijnen, randvoorwaarden en ook knelpunten in het kader van beheer van speelplekken gelden. Deze informatie is (o.a.) terug te vinden in dit beheerplan. Dit beheerplan wordt daarom toegankelijk gemaakt door middel van publicatie op de gemeentelijke website.

Daarnaast blijft de advisering van beheerders tijdens ontwikkelprocessen van groot belang. Door vooraf mee te praten, denken en beslissen in inrichtingsplannen kunnen knelpunten in beheer in een later stadium voorkomen worden.

Uitvoeringscommunicatie

Door te informeren, in gesprek te gaan en te luisteren wordt draagvlak gecreëerd en kunnen vertragingen in processen worden voorkomen. Door bewoners te betrekken in planvorming kunnen zij aangeven welk aanbod goed aansluit bij de vraag (en welke niet). Betrokkenheid vanuit de wijk heeft ook een positieve invloed op het in stand houden van de speelplek. Op de plaatsen waar de betrokkenheid groot is neemt ook het vandalisme af.

Op het algemene niveau wordt daarom de planning van het groot onderhoud aan de speelplekken meegenomen in de communicatietrajecten over de planning van het overige beheer en onderhoud aan de openbare ruimte. Aan het begin van elk jaar wordt op de voorlichtingspagina van de krant de planning gepubliceerd. Daarnaast worden regelmatig artikelen geplaatst over het hoe en waarom van maatregelen rond speeltoestellen. Achterliggende wetgeving is niet altijd bekend of duidelijk en noodzakelijke handelingen in het kader van veiligheid roepen soms wat vragen op. Met deze publicaties wordt enige achtergrondinformatie aan de bewoners gegeven. Afhankelijk van de omvang van een project (in het kader van groot onderhoud of renovatie) worden de bewoners geïnformeerd over werkzaamheden of uitgenodigd om deel te nemen aan een uitgebreider participatietraject. Met bewoners wordt in dit kader niet alleen de volwassenen bedoeld maar juist ook de doelgroep: het spelende kind.

Literatuur

- Nota: Spelen in Den Helder, Zomer 2000
Gemeente Den Helder, Milieudienst
- Handboek Veiligheid van Speelgelegenheden, december 1997
D. v. Aken
- Arbeidsprognose afdeling Stadsbeheer 2012, januari 2012
Cyber Adviseurs voor buitenruimte en organisatie
- xx

Bijlagen

Programma van Eisen (her-)inrichting speellocatie

Algemeen

Beleid:

- Werkzaamheden die betrekking hebben op de openbare speelvoorzieningen zijn ondergebracht bij de afdeling Stadsbeheer.
- Het beleid rondom spelen in Den Helder is vastgelegd in de nota 'Spelen in Den Helder', zomer 2000, deze nota zet de beleidslijn uit die ervoor zorgt dat er voldoende veilige speeltoestellen en speelplekken in de stad zijn en dat deze goed worden beheerd en onderhouden.

Speeloasen

Locatie:

- Bij voorkeur bij buurthuizen en scholen in verband met beheer en/of toezicht
- Op plaatsen waar voldoende ruimte is om variatie in spelaanleidingen aan te kunnen bieden;
- Bereikbaar via veilige looproutes;

Doelgroep:

- De speelplek is bedoeld voor kinderen in de leeftijd van 6-12 jaar;
- De speelplek heeft mogelijkheden voor geïntegreerd spelen: het samen spelen van valide en mindervalide kinderen;

Vorbereiding:

- Gebruikers en omwonenden betrekken bij de ontwikkeling van de speelplek;
- Mogelijkheden onderzoeken naar partners die mee kunnen delen in het onderhoud en/of toezicht;

Begrenzing:

- De speelplek moet ontworpen worden binnen de aangegeven werkgrens op tekening: ..... met de datum dd-mm-jj;

Inrichting:

- de speelplek en de toestellen voldoen aan het Besluit Veiligheid Attractie- en Speeltoestellen;
- De speelmogelijkheden voor verschillende leeftijdscategorieën worden gescheiden gehouden van elkaar;
- Bij inrichting van de speelplek extra aandacht voor de sociale veiligheid en de mogelijkheden voor sociale controle;
- Bij de inrichting van de speelplek wordt rekening gehouden met de omliggende functies (wonen, verkeer, parkeren etc.)
- De speelplek heeft afscherming, tegen bezoekers anders dan de doelgroep (bv. honden, jeugd met scooters etc.), als bescherming van bezoekers zelf ivm bv. verkeerssituatie rondom de speelplek;
- De speelplek biedt variatie in mogelijkheden voor het vervullen van de verschillende functies van spelen: bewegen, sociale contacten, fantasie;
- Geen gebruik van los materiaal voor verhardingen (zoals zand, snippers e.d) ivm met uitloop, vervuiling en toegankelijkheid voor mindervalide kinderen.

Onderhoud:

- De gekozen toestellen voldoen aan het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen (inclusief keuring door een aangewezen instelling);
- De speeltoestellen zijn voorzien van een transponder ten behoeve van de jaarlijkse veiligheidsinspecties;
- De gekozen toestellen zijn onderhoudsarm;
- De gekozen toestellen zijn vandalisme-bestendig;
- In geval van gras als ondergrond moet de speelplek bereikbaar zijn voor de maaimachine en de afmetingen van het te maaien gras ook aangepast zijn aan de machine (min. 3,0 m breed);
- De speelplek moet bereikbaar zijn voor onderhoudswerkzaamheden (aan-en afvoer van materialen);

Beheerovereenkomst Buurtspeelplek standaard

Beheerder:

Vereniging :

Contactpersoon :

Adres :

Tel. :

Gemeente Den Helder:

hierbij volgens artikel 10:3 van de Algemene wet bestuursrecht rechtsgeldig vertegenwoordigd door de afdelingsmanager van Stadsbeheer, die handelt ter uitvoering van het besluit van Burgemeester en Wethouders van 16 maart 1999, nummer 11/r356, hierna te noemen: de gemeente.

Perceelsgegevens:

Ligging :

Grootte :

Speeltoestellen :

Het betreffende perceel is tevens aangegeven op de bijgevoegde kaartbijlage.

Ingangsdatum overeenkomst:

.....

Voorwaarden

1. De gemeente Den Helder geeft de buurtspeelplek 'om niet' in beheer aan genoemde beheerder.
2. De beheerder draagt zorg voor het klein onderhoud van de speelplek zodat het steeds in behoorlijke staat van onderhoud verkeert. Het klein onderhoud bestaat uit:
  - wekelijks visuele controle gericht op schades, aan verharding, speeltoestellen, meubilair en (eventueel) omringend groen en afval;
  - geconstateerde schades noteren in logboek en opnemen met wijkconciërge;
  - herstellen van kleine schades (zoals verwijderen ingeslagen spijkers, graffiti en dergelijke) in overleg met de wijkconciërge;
  - aanharken/vegen ondergrond;
  - verwijderen van zwerfafval;
  - verwijderen onkruid op verharding, veiligheidsvloer en rond meubilair en speeltoestel(len);
3. De beheerder voert het beheer van de speelplek uit met zorg voor het milieu door bijvoorbeeld geen gebruik te maken van chemische bestrijdingsmiddelen.
4. De beheerder plaatst geen bouwwerk of andere constructie op het perceel.
5. De beheerder plaatst geen erf-afscheiding rond het perceel zonder overleg met de gemeente.
6. Op het perceel staande bomen blijven, indien van toepassing, in beheer bij de gemeente. Dit betekent dat werkzaamheden als snoeien, opkronen en vervangen bij sterfte door of in opdracht van de gemeente uitgevoerd worden.
7. In de grond kunnen zich kabels en leidingen bevinden. De gemeente of de rechthebbende leiding-beheerder heeft te allen tijde toegang tot het perceel voor inspectie, onderhoud of vernieuwing van betreffende nutsvoorzieningen. De beheerder vrijwaart de gemeente of de rechthebbende leiding-beheerder voor alle aanspraken tot vergoeding van schade door bovengenoemde werkzaamheden.
8. De beheerder vrijwaart de gemeente voor alle aanspraken van hem en van derden tot vergoeding van schade door beheer van het perceel.
9. De beheerovereenkomst moet schriftelijk opgezegd worden. De gemeente kan de overeenkomst opzeggen indien de grond nodig is voor een gemeentelijk belang of wanneer de beheerder de afspraken van de beheersovereenkomst niet of slechts gedeeltelijk nakomt.

Aldus overeengekomen en in tweevoud ondertekend op ..... te Den Helder.

Afdelingsmanager Stadsbeheer,

Namens vereniging,

Handtekening

Naam

Handtekening

Naam